

Financiële kengetallen Care-instellingen en zorgzwaarte 2012

Rudi Bakker
Sector SQS
11 Februari 2014

1. Inleiding

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft het CBS verzocht om, in aanvulling op de analyses in het rapport [Financiële kengetallen zorginstellingen 2012](#), inzichtelijk te maken in hoeverre financiële kengetallen beïnvloed worden door de productmix van zorginstellingen in de Care-sector. De verwachting bestaat dat instellingen met meer hulpbehoevende patiënten/cliënten slechtere financiële prestaties leveren.

Om de zorgzwaarte te operationaliseren is gebruik gemaakt van productgegevens, zowel uitgaven als volume, per zorginstelling uit de budgetformulieren AWBZ-zorg over 2012 die de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) aan het CBS beschikbaar stelt. Het betreft afspraken over de productie en niet de daadwerkelijke productie. De ervaring leert echter dat er weinig verschil is tussen afspraken en realisatie.

Aangenomen wordt dat de zorgzwaarte tot uiting komt in de gemiddelde prijs. Deze gemiddelde prijs kan worden bepaald door de afgesproken uitgaven te delen door het volume (aantal) per hoofdcategorie van zorgprestatie. We onderscheiden drie hoofdcategorieën: intramurale zorgprestaties, extramurale zorgprestaties, en dagbesteding (zowel intramuraal als extramuraal). Tevens wordt een totaal berekend uit het gewogen gemiddelde van deze categorieën.

Bij het bepalen van de gemiddelde prijs zijn de producten voor overige (intramurale) basisprestaties, GGZ kind en jeugd, vervoer en de kapitaallasten niet meegenomen. Daarnaast zijn producten met een afwijkende eenheid niet meegenomen. De meeste extramurale zorgprestaties zijn per uur, behalve nachtverzorging/verpleging (per dagdeel) en uitleen matrassen (per matras per week). Bij intramurale zorgprestaties en dagbesteding wordt gebruik gemaakt van toeslagen. Deze toeslagen zijn bij de afgesproken uitgaven opgeteld voordat ze gedeeld worden door het aantal producten. Hierdoor stijgt de gemiddelde prijs per eenheid bij instellingen die veel toeslagen ontvangen.

De totale gemiddelde prijs wordt bepaald door per instelling het aandeel van de kosten voor intramurale en extramurale zorgprestaties en dagbesteding in het totaal van deze kosten te berekenen. Vervolgens worden de gemiddelde prijzen vermenigvuldigd met dit aandeel en gesommeerd. Een instelling waarvan de kosten voor 50 procent uit intramuraal (met een gemiddelde prijs van €100), voor 25 procent uit extramuraal (gem. prijs €50) en voor 25 procent uit dagbesteding (gem. prijs €50) bestaat, krijgt een gemiddelde totale prijs van $(100 \cdot 0,5) + (50 \cdot 0,25) + (50 \cdot 0,25) = 75$ euro.

GGZ-instellingen zijn uitgesloten omdat hun productie voor een groot deel niet via de AWBZ, maar via de ZVW wordt betaald.

2. Resultaten

Per sector zijn de instellingen gesorteerd naar hun score op de kengetallen totale bedrijfsopbrengsten per arbeidsjaar, totale bedrijfslasten per arbeidsjaar, resultaat voor belasting, interest en afschrijvingen (EBITDA) en weerstandsvermogen en verdeeld over 10 gelijke groepen (decielen). Vervolgens is de gemiddelde prijs per zorgprestatie berekend voor elk deciel.

Ter illustratie: uit tabel 1 is te lezen dat de 10 procent instellingen met de laagste bedrijfsopbrengsten per arbeidsjaar gemiddeld €116,28 betalen per zorgprestatie inclusief toeslagen en dat de 10 procent instellingen met het hoogste bedrijfsopbrengsten per arbeidsjaar gemiddeld €114,56 betalen.

2.1 Instellingen voor verpleging en verzorging

Tabel 1 Gemiddelde prijzen totale zorgprestaties voor V&V instellingen (n=309)

Deciel- klasse	Bedrijfsop- brengsten per arbeidsjaar	Bedrijfslasten per arbeidsjaar	Resultaat voor belasting (EBITDA)	Weerstands- vermogen
1	116,28	115,45	124,94	125,38
2	120,30	124,63	121,41	130,45
3	125,81	120,43	121,76	130,47
4	123,72	122,09	123,10	132,49
5	132,55	128,25	128,95	128,14
6	126,19	133,20	127,78	127,88
7	132,48	129,19	137,78	126,90
8	133,19	131,46	121,43	113,66
9	123,74	128,17	125,88	118,92
10	114,56	115,93	116,09	114,84

Tabel 2 Gemiddelde prijzen intramurale zorgprestaties voor V&V instellingen (n=309)

Deciel- klasse	Bedrijfsop- brengsten per arbeidsjaar	Bedrijfslasten per arbeidsjaar	Resultaat voor belasting (EBITDA)	Weerstands- vermogen
1	136,22	132,90	136,45	139,98
2	137,06	143,13	137,07	151,15
3	138,94	135,04	137,58	147,09
4	141,30	137,66	142,76	146,58
5	146,58	140,09	145,06	141,51
6	138,66	146,09	143,53	138,78
7	142,39	141,15	149,27	138,57
8	144,47	145,20	132,28	125,69
9	136,74	141,54	136,82	130,13
10	122,36	121,81	123,92	125,36

Tabel 3 Gemiddelde prijzen extramurale zorgprestaties voor V&V instellingen (n=289)

Deciel- klasse	Bedrijfsop- brengsten per arbeidsjaar	Bedrijfslasten per arbeidsjaar	Resultaat voor belasting (EBITDA)	Weerstands- vermogen
1	48,72	47,88	48,65	49,15
2	49,41	49,66	49,66	52,83
3	49,07	48,59	49,34	50,59
4	49,45	49,93	49,72	49,99
5	51,43	51,21	50,10	49,47
6	51,71	51,51	49,91	48,82
7	49,34	50,02	49,74	49,55
8	49,86	50,12	52,33	48,60
9	49,56	49,57	49,23	49,01
10	47,10	47,12	46,94	47,65

Tabel 4 Gemiddelde prijzen dagbesteding voor V&V instellingen (n=262)

Deciel- klasse	Bedrijfsop- brengsten per arbeidsjaar	Bedrijfslasten per arbeidsjaar	Resultaat voor belasting (EBITDA)	Weerstands- vermogen
1	38,42	35,92	41,35	45,49
2	42,17	42,64	42,06	46,49
3	41,23	41,53	41,14	46,10
4	44,41	43,38	42,83	44,68
5	45,90	47,65	46,93	42,52
6	45,05	44,14	46,90	43,19
7	45,69	46,02	45,62	45,44
8	47,26	45,77	42,41	39,59
9	41,83	44,29	43,33	36,59
10	35,70	36,48	35,24	37,93

Om de samenhang tussen de prijzen en de kengetallen te toetsen zijn correlaties berekend (zie tabel 5). Correlatiewaarden liggen tussen -1 en +1 waarbij de waarde nul aangeeft dat er geen verband bestaat tussen de variabelen. Wanneer de kans dat de gevonden samenhang op toeval berust kleiner is dan 5 procent, spreken we van een significante correlatie. Dit wordt in de tabel aangegeven met een asterisk .

Bij V&V-instellingen hangen hogere bedrijfsopbrengsten- en lasten per arbeidsjaar samen met een lagere gemiddelde prijs van intramurale zorgprestaties. Lagere prijzen voor intramurale zorgprestaties hangen tevens samen een hoger resultaat voor belasting en een beter weerstandsvermogen. Lagere prijzen voor de totale zorgprestaties hangen ook samen met een beter weerstandsvermogen.

Tabel 5. Correlaties tussen financiële kengetallen en gemiddelde prijzen per zorgprestatie voor V&V instellingen

	Bedrijfsop- brengsten per arbeidsjaar	Bedrijfslasten per arbeidsjaar	Resultaat voor belasting	Weerstands- vermogen
totaal	0,00	0,02	-0,09	-0,24*
intramuraal	-0,14*	-0,11*	-0,14*	-0,32*
extramuraal	-0,14*	-0,16*	-0,01	-0,05
dagbesteding	-0,07	-0,12*	0,03	-0,11

*p<0,05

2.2 Instellingen voor gehandicaptenzorg

Tabel 6 Gemiddelde prijzen totale zorgprestaties voor GHZ instellingen (n=136)

Deciel- klasse	Bedrijfsop- brengsten per arbeidsjaar	Bedrijfslasten per arbeidsjaar	Resultaat voor belasting (EBITDA)	Weerstands- vermogen
1	118,43	112,21	99,96	102,61
2	140,39	139,97	129,04	142,87
3	150,89	144,66	128,43	165,64
4	152,83	154,14	156,06	158,60
5	162,73	175,36	146,40	134,62
6	157,39	147,48	153,79	138,38
7	150,73	151,20	162,23	168,57
8	132,69	134,56	154,15	135,30
9	117,77	127,82	151,44	122,74
10	106,77	101,78	107,49	120,06

Tabel 7 Gemiddelde prijzen intramurale zorgprestaties voor GHZ instellingen (n=118)

Deciel- klasse	Bedrijfsop- brengsten per arbeidsjaar	Bedrijfslasten per arbeidsjaar	Resultaat voor belasting (EBITDA)	Weerstands- vermogen
1	164,73	156,33	154,87	155,76
2	160,18	176,17	153,60	187,41
3	182,73	175,60	155,97	173,02
4	186,14	174,68	183,01	178,37
5	171,15	195,78	171,68	161,66
6	184,32	165,03	184,63	175,12
7	175,19	178,06	186,39	187,40
8	161,35	160,66	178,33	176,59
9	154,72	151,99	176,06	154,98
10	161,69	165,58	156,85	150,37

Tabel 8 Gemiddelde prijzen extramurale zorgprestaties voor GHZ instellingen (n=124)

Deciel- klasse	Bedrijfsop- brengsten per arbeidsjaar	Bedrijfslasten per arbeidsjaar	Resultaat voor belasting (EBITDA)	Weerstands- vermogen
1	60,49	57,42	64,12	63,57
2	56,63	61,63	61,16	63,07
3	56,63	58,59	62,69	59,13
4	62,82	55,15	67,09	58,44
5	58,29	61,56	62,07	56,42
6	72,67	65,07	69,42	63,02
7	65,04	72,67	60,22	70,88
8	62,76	67,06	59,91	65,81
9	62,19	57,07	55,76	68,56
10	61,88	62,36	56,78	51,09

Tabel 9 Gemiddelde prijzen dagbesteding voor GHZ instellingen (n=120)

Deciel- klasse	Bedrijfsop- brengsten per arbeidsjaar	Bedrijfslasten per arbeidsjaar	Resultaat voor belasting (EBITDA)	Weerstands- vermogen
1	55,15	60,20	58,75	57,49
2	47,55	46,26	43,91	55,76
3	57,92	64,98	48,29	46,80
4	55,55	46,19	51,58	49,93
5	48,57	54,23	51,74	52,28
6	60,93	52,74	58,80	56,26
7	52,16	59,03	58,20	53,57
8	51,55	49,92	47,99	48,65
9	52,05	47,90	48,80	46,22
10	44,00	44,00	57,39	58,49

Tabel 10. Correlaties tussen financiële kengetallen en gemiddelde prijzen per zorgprestatie voor GHZ instellingen

	Bedrijfsop- brengsten per arbeidsjaar	Bedrijfslasten per arbeidsjaar	Resultaat voor belasting	Weerstands- vermogen
totaal	-0,20*	-0,21*	-0,05	-0,09
intramuraal	-0,23*	-0,23*	-0,17*	-0,13
extramuraal	-0,23*	-0,24*	-0,12	-0,14
dagbesteding	-0,03	-0,03	-0,03	-0,20*

*p<0,05

Bij de instellingen voor gehandicaptenzorg hangen lagere prijzen voor intramurale-, extramurale- en totale zorgprestaties samen met hogere bedrijfsopbrengsten en –lasten per arbeidsjaar. Een hoger resultaat voor belasting hangt samen met lagere prijzen voor intramurale zorgprestaties en een hoger weerstandsvermogen met lagere prijzen voor dagbesteding.

2.3 Instellingen voor thuiszorg

Tabel 11 Gemiddelde prijzen extramurale zorgprestaties voor thuiszorgorganisaties (n=115)

Deciel- klasse	Bedrijfsopbreng- sten per arbeidsjaar	Bedrijfslasten per arbeidsjaar	Resultaat voor belasting (EBITDA)	Weerstands- vermogen
1	51,98	51,02	51,13	51,06
2	52,27	50,56	50,31	49,85
3	48,98	50,19	47,71	48,83
4	48,19	49,09	52,81	48,05
5	51,22	51,43	50,89	51,92
6	51,27	51,67	50,75	50,89
7	52,97	48,22	51,15	48,89
8	48,96	52,99	49,31	50,85
9	47,73	48,31	48,43	50,57
10	49,54	49,33	50,31	52,05

Tabel 12. Correlaties tussen financiële kengetallen en gemiddelde prijzen extramurale zorgprestatie voor thuiszorgorganisaties

	Bedrijfsop- brengsten per arbeidsjaar	Bedrijfslasten per arbeidsjaar	Resultaat voor belasting	Weerstands- vermogen
extramuraal	0,22*	0,22*	-0,09	0,29*

*p<0,05

In tegenstelling tot de andere Care-instellingen gaan hogere prijzen in de thuiszorg samen met hogere bedrijfsopbrengsten en -lasten per arbeidsjaar en met een hoger weerstandsvermogen.

3. Conclusie

De zorgzwaarte, uitgedrukt in gemiddelde prijzen voor zorgprestaties, heeft geen eenduidige samenhang met de financiële prestaties van Care-instellingen. Weliswaar worden statistisch significante verbanden gevonden tussen enkele kengetallen en de gemiddelde prijzen per zorgsoort, maar de verbanden zijn veelal zwak (correlaties lager dan 0,25).

Bovendien is het niet duidelijk waarom hogere prijzen voor extramurale zorgprestaties bij thuiszorgorganisaties samenhangen met hogere opbrengsten en lasten per arbeidsjaar, terwijl deze bij V&V-instellingen en instellingen voor gehandicaptenzorg juist samenhangen met lagere opbrengsten en lasten.